

Nyhetsbrev från Nationella sekretariatet för genusforskning
med perspektiv på genus och forskningspolitik

Foto: Tobias Zedler

Genusforskningens framtid diskuterades

Statssekreterare Kerstin Eliasson (bilden) kunde inte ännu svara på vilken roll genusforskningen kommer att få i regeringens framtida forskningspolitik. Det beskedet lämnas först när forskningspropositionen läggs fram i början av 2005.

– Men självklart tycker regeringen att genusforskning är ett väldigt angeläget område, sa Kerstin Eliasson vid seminariet Genusforskningens framtid.

Nationella sekretariatet för genusforskning arrangerade seminariet 8 oktober i Stockholm för att diskutera om genusforskningen är i behov av fortsatt särskilt stöd på samma sätt som skett i tidigare propositioner.

Representanter för tidigare satsningar på genusforskningen presenterade vad som uppnåtts hittills och hur behoven ser ut i framtiden.

Fyra av de sex särskilda genusprofessorerna medverkade. De menade alla att

satsningen riskerar att försvagas av att kringresurserna i form av forskarassistent- och doktorandtjänster är tidsbegränsade.

Andra satsningar från regering och riksdag har varit de två forskarskolorna Tema Genus vid Linköpings universitet och Genusforskarskolan vid Umeå universitet. Genusforskarskolan är i sin struktur ett utmärkt exempel på integrering av genusperspektiv i de traditionella disciplinerna.

Öronmärkning av medel eller inte var en fråga som diskuterades vid det avslutande panelsamtalet. Genusforskarna menade att det fortfarande behövs särskilt stöd från den politiska världen som motvikt till akademins ”förändringsobenägenhet”.

Men Ulf Nilsson (fp) varnade för att lita allt för mycket på politiker.

– Vi är väldigt trendkänsliga.

SIDAN 2

Genusforskning stärker vetenskaplig excellens i Europa

Den 25 januari arrangerar sekretariatet ett seminarium i Bryssel om genusforskningens roll i nästa ramprogram i EU, FP7. Genusforskare, ansvariga vid EU-kommissionen och EU-parlamentariker medverkar.

SIDAN 8

Nya villkor när Nordens forskningspolitik alltmer liknar EUs

Ska vi i Norden importera och kopiera de trender som pågår internationellt eller ska vi driva egna frågor? Den frågan ställde Solveig Bergman, direktör för NIKK, vid den nordiska konferensen Gender and Visions in Research Policy i Helsingfors.

SIDAN 6

Motioner om genusforskning

En rad motioner har under hösten lämnats in i riksdagen som vill stärka genusperspektivet inom utbildning, forskning och sjukvård.

SIDAN 6

VINNOVA utbildar förändringspiloter

VINNOVA är mitt inne i en process som syftar till att höja personalens medvetenhet i jämställdhets- och genusperspektiv.

Några genusforskare ger 15 så kallade förändringspiloter får specialutbildning.

Ulla Göranson, handläggare vid VINNOVA, hoppas att projektet kommer att få genomslag i all verksamhet som till exempel vid utlysningar och bedömningar av ansökningar.

– En ökad medvetenhet i huset om jämställdhet och genusperspektiv leder förhoppningsvis till att man funderar över nya frågor vid utformningen av vår verksamhet.

SIDAN 4

Väntan kan ge förnyad chans?

Bytet av utbildningsminister har gjort den redan långa väntan på forskningspropositionen för de närmaste fyra åren ännu längre. Återigen har propositionen skjutits upp. Emellertid kan väntan på att Leif Pagrotsky ska sätta sig in i och eventuellt lägga till något till redan utarbetade forskningspolitiska prioriteringar ge genusforskningen en förnyad chans.

Hittills har inga positiva signaler om konkreta satsningar sipprat ut. Men Pagrotsky har ändå klart och tydligt deklarerat att genuskompetensen måste höjas inom viktiga områden. Han har bland annat nämnt kulturområdet och pekat på betydelsen av att det bedrivs genusforskning.

I ett europeiskt perspektiv har de svenska satsningarna för att höja genuskompetensen haft en viktig modellfunktion. Men EUs sätt att lyfta frågorna om integrering av genusperspektiv kan också omvänt bli en värdefull förebild i svensk forskningspolicy. I EU sticker man inte under stol med att satsning på jämställdhet hänger ihop med forskningsfrågorna.

När nu EU står inför sitt 7:e ramprogram, FP7, måste dock frågan om genusforskningens möjligheter och villkor bli tydligare på dagordningen. I det syftet arrangerar sekretariatet tillsammans med EU/FoU-rådet och NIKK den 25 januari ett seminarium om genusforskningens roll i FP7. Seminariet riktar sig bland annat till politiker och forskningshandläggare inom EU.

Anne-Marie Morhed

Föreståndare för Nationella sekretariatet för genusforskning

Än behöver genusforskningen stöd från politiken

Lita inte allt för mycket på trendkänsliga politiker, varnade Ulf Nilsson (fp), andre vice ordförande för riksdagens utbildningsutskott.

Genusforskningen har varit framgångsrik både som eget forskningsområde och som perspektiv inom de traditionella disciplinerna. Men behovet av särskilda satsningar finns ändå kvar för att genusforskningen ska kunna bli långsiktigt stabil. Det sa ett flertal forskare vid seminariet Genusforskningens framtid.

Nationella sekretariatet för genusforskning arrangerade seminariet 8 oktober för att diskutera genusforskningens behov inför framtiden. Frågan är aktuell eftersom regeringen väntas lägga fram en forskningsproposition för de kommande åren i början av 2005.

Ett flertal satsningar som ingått i tidigare propositioner presenterades av genusforskare. Politiker, forskningsråd, myndigheter och organisationer bjöds in för att diskutera om det finns fortsatt anledning för staten att stödja genusforskning.

– I de statsliga satsningarna på genusforskningen är det tydligt att det

finns en koppling mellan genusforskning och jämställdhetssträvanden, sa sekretariatets föreståndare Anne-Marie Morhed. Det har varit det mest centrala politiska motivet för att överhuvudtaget satsa särskilda samhällsmedel på detta fält.

– Jag vill argumentera för att den kopplingen, även om den aldrig ska styra forskningens direkta innehåll, bär upp den samhällsrelevans som genusforskningen har tillskrivits och fortfarande bör tillskrivas för att den inte ska tappa färdriktning eller förlora pengar.

Stora forskargrupper

I mitten av 1990-talet gjorde regeringen en satsning på sex särskilda genusprofessorer. Fyra av innehavarna av professorerna presenterade sig själva och sin forskning vid seminariet: Anne Hammarström (folkhälsovetenskap vid Umeå universitet), Barbara Hobson (sociologi vid Stockholms universitet), Lisbeth Larsson (litteraturvetenskap vid

Göteborgs universitet) och Lena Trojer (informationsteknologi vid Blekinge tekniska högskola).

De vittnade alla om att de genom sina positioner kunnat utveckla genusperspektivet inom vardera forskningsområde på ett sätt som inte varit möjligt utan satsningen. Trots det menade alla att satsningen riskerar att försvagas av att kringresurserna i form av forskarassistent- och doktorandtjänster är tidsbegränsade.

– Det behövs en kritisk massa av genusforskare för att kunna söka forskningsmedel, särskilt på internationell nivå där allt större forskargrupper efterfrågas, sa Barbara Hobson.

Nina Lykke, professor vid Tema Genus vid Linköpings universitet resonerade på liknande sätt som genusprofessorerna. Satsningen på Tema Genus har varit lyckad, men riskerar att urholkas genom att finansieringen inte är stabil.

Kamp om definitioner

Professor Lisbeth Larsson sitter också i Vetenskapsrådets styrelse och genuskommitté. Hon redogjorde för turerna kring de öronmärkta tio miljoner kronor som Vetenskapsrådet har regeringens uppdrag att fördela till genusforskning.

– De futtiga tio miljonerna har väckt en enorm aggressivitet som får mig att

vid Umeå universitet eller vid någon av partnerhögskolorna i Kalmar, Gävle eller Mitthögskolan.

Integrering av genusperspektiv

Genusforskarskolan är i sin struktur ett utmärkt exempel på integrering av genusperspektiv i de traditionella disciplinerna.

– Öppenhet mellan forskarskolan och institutionerna har varit en grundförutsättning, sa Britta Lundgren. Genom att institutionerna har medfinansierat doktoranderna har det skapats en delaktighet.

Vid det avslutande panelsamtalet ställdes frågan om det fortfarande är nödvändigt att öronmärka medel till genusforskningen eller om det inte är dags att stå på egna ben och konkurrera om medel med andra forskningsområden. Alla genusforskare menade att konservatismen är så stark inom universitetsvärlden att särskilda satsningar från politiker och forskningsråd fortfarande är nödvändiga.

– Nu förväntas universitetet permanenta genussatsningarna, men det sker inte. Genusforskningen är fortfarande ett undantag, sa Anne-Marie Morhed, föreståndare för sekretariatet.

Direktiv bättre än bidrag

Men Ulf Nilsson, folkpartistisk ledamot i riksdagens utbildningsutskott, varnade för att lita allt för mycket på politiker.

– Vi är väldigt trendkänsliga.

Ulf Nilsson menade att det är viktigare med tydligare direktiv till universitetet än riktade bidrag.

Vilken roll genusforskningen får i den kommande forskningspropositionen kunde statssekreterare Kerstin Eliasson inte svara på ännu.

– Men självklart

tycker regeringen att genusforskning är ett väldigt angeläget område.

En utförligare rapport och dokumentation av seminariet finns på www.genus.gu.se. Där finns också sekretariatets och genusprofessorernas inlägg till utbildningsdepartementet.

Text: Bosse Parbring

Foto: Torbjörn Zadig

Sekretariatets seminarium Genusforskningens framtid var fullsatt och lockade över 120 deltagare.

tro att det inte handlar om pengar utan om en kamp om hur och av vem vetenskap definieras, sa Lisbeth Larsson.

Genusforskarskolan vid Umeå universitet är en annan satsning som regeringen gjort på genusforskningen.

Föreståndaren Britta Lundgren berättade att 35 doktorander från alla fakulteter nu ingår i Genusforskarskolan. De har också sin hemvist vid en institution

Kalendarium

Homo- and bisexuality in the working life.

Seminarium arrangerat av Arbetslivsinstitutet och The Working Lives Research Institute i London.

Stockholm

www.arbetslivsinstitutet.se

13 jan

Gender Research Strengthening Scientific Excellence in Europe.

Seminarium om genusforskningens roll i EUs nästa ramprogram, FP7.

Brüssel

www.genus.gu.se

25 jan

Intersektionalitet.

4:e nationella genusforskningssymposiet. Norrköping

www.genus.gu.se

4-5 feb

Negotiating Gender Justice. Conference on global gender relations.

Göteborg

www.cggs.gu.se

28 feb -
2 mars

Teori möter verklighet. Genusvetenskaplig konferens vid Malmö högskola.

www.tadeo.se/tmv/

19-21 maj

Gender and Violence: power, resistance and challenges for the future. The final research conference in the Nordic research programme Gender and Violence (2000-2004).

Göteborg

www.congreg.se/kv2005

10-12 juni

Embracing the Earth: East-West/North-South. Women's Worlds 2005: 9th International Interdisciplinary Congress on Women.

Seoul, Korea

www.ww05.org

19-24 juni

VINNOVA granskar sin verksamhet med genusglasögon

Text: Bosse Parbring
Foto: Torbjörn Zadig

VINNOVA är mitt inne i en process som syftar till att höja personalens medvetenhet i jämställdhets- och genusperspektiv. 15 så kallade förändringspiloter får specialutbildning som ska leda till mer genomtänkt verksamhet i framtiden. Ulla Göranson vid VINNOVA är initiativtagare till projektet.

Ulla Göranson är handläggare på enheten för arbetslivsutveckling på Verket för innovationssystem, VINNOVA, och ansvarig för frågor som rör jämställdhet och genusforskning.

Hon har under lång tid arbetat inom olika forskningsmyndigheter. Innan VINNOVA bildades 2001 arbetade hon vid Rådet för arbetslivsforskning, Ralf. Hon har också arbetat med utvärderingar på dåvarande Universitets- och högskoleämbetet. I slutet av 1970-talet disputerade hon i kulturgeografi.

Alla statliga forskningsråd har fått uppdraget att arbeta med jämställdhet och genusperspektiv i sin verksamhet. Varje år får därför VINNOVA beskriva i årsredovisningen till utbildningsdepartementet hur VINNOVA bidragit till jämställdhet.

– Jag fick i uppdrag av generaldirektören att utveckla en strategi för VINNOVAs arbete med jämställdhet och genusperspektiv i vår verksamhet, säger Ulla Göranson.

– VINNOVAs uppgift är att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och genom utveckling av effektiva innovationssystem, säger VINNOVAs generaldirektör Per Eriksson. Hållbar tillväxt betyder långsiktig ekonomisk tillväxt som samtidigt är hållbar socialt och ekologiskt. Till den sociala hållbarheten hör jämställdhet.

Jämställda organisationer effektiva

– Det är vår övertygelse att mer jämställda organisationer är mer effektiva och innovativa och därmed ger bättre resultat än tillväxt. För att bättre förstå och kunna utveckla jämställdhet behövs kunskap och då särskilt från genusforskarna.

– Det är mot denna bakgrund som vi initierat projektet som vi hoppas skall ge konkreta och positiva resultat för vårt arbete, säger Per Eriksson.

Ulla Göranson insåg tidigt att om frågorna ska få ett större genomslag i organisationen måste kompetensen utvecklas och spridas. Hon engagerade därför några forskare som arbetar med personalen i ett projekt som pågår mellan 2002 och 2005. Professor Ewa Gunnarsson och docent Hanna Westerberg vid Arbetslivsinstitutet leder projektet tillsammans med forskarna Susanne Andersson och Dag Balkmar.

Forskarna och förändringspiloterna har arbetat fram en gemensam kunskapsbildning genom att piloterna deltagit som medforskare.

– Vi inledde projektet med ett obligatoriskt informationsmöte. För att alla 140 anställda på VINNOVA skulle kunna delta upprepades mötet tre gånger, säger Ulla Göranson. Då presenterades bakgrunden och upplägget och en inbjudan gick ut till att anmäla sig som förändringspilot.

Att vara förändringspilot bygger på frivillighet. Samtidigt vill Ulla Göranson att hela VINNOVA ska vara representat. Trots det finns delar av verksamheten som inte ansett sig ha möjlighet att delta med någon representant.

– Det är synd eftersom det innebär att ett par viktiga områden av VINNOVA saknas i projektet.

Utbildas i genusvetenskap

Sedan 2003 har dock 15 förändringspiloter träffats regelbundet för att utbilda sig i genusvetenskap och förändringsarbete genom föreläsningar, litteratur och diskussioner. Ett antal studier har också gjorts av VINNOVA som organisation. Studierna är gjorda i samarbete mellan forskarna och förändringspiloterna, som har tagit fram mycket av faktaunderlaget. En första värdegrundsstudie väckte många olika

Ulla Göranson, handläggare för jämställdhet och genusforskning på VINNOVA.

reaktioner när den presenterades. Den svarade bland annat på hur den typiske "Vinnoviten" ser ut och byggde på intervjuer med personal.

– Vissa tog det personligt och blev upprörda, säger Ulla Göranson, medan andra tyckte att det var ett intressant diskussionsunderlag.

Det är viktigt att lägga diskussionen på rätt nivå, tycker Ulla Göransson. VINNOVA är varken bättre eller sämre än andra när det gäller jämställdhet. Den bild som presenteras är den vanliga bilden.

– Man får vara försiktig så att det inte uppfattas som att man klankar ner på organisationen. Man måste istället se att det är mycket positivt att ledningen och personalen ställt upp på att granska sin egen organisation.

Två andra rapporter är snart klara. Den första rapporten är en analys av hur genusaspekter avspeglas i tidningen VINNOVA-nytt. Den andra är en analys av möteskulturer vid VINNOVA. Förändringspiloterna har studerat egna möten och undersökt vem som pratar, vem som pratar längst och vem som stoppar vem. Utifrån det materialet analyseras könshierarkier och andra hierarkier.

Det yttersta syftet med projektet är inte enbart att få ett ökat medvetande om vad kön betyder i den egna organi-

sationen utan också att förstå vad ett genusperspektiv överhuvudtaget innebär. På så sätt hoppas Ulla Göranson att VINNOVAs projekt kommer att få genomslag i all verksamhet, som till exempel vid utlysningar och bedömningar av ansökningar.

– Meningen är att projektet ska leda till en genusmedvetenhet i allt vi skriver och gör. En ökad medvetenhet i huset om jämställdhet och genusperspektiv leder förhoppningsvis till att man funderar över nya frågor vid utformningen av vår verksamhet.

Om projektet i sig leder till att fler projekt med genusinriktning stöds kan Ulla Göranson inte svara säkert på.

Vill vidga begreppen

– Inom arbetslivsområdet har vi länge haft många forskare med genuskompetens. Däremot är det sämre inom teknik- och innovationssystemsforskningen. Mitt hopp är att begreppen vidgas när det gäller synen på teknik och innovation. Forskningen har varit väldigt inriktad på produktionen och produkter men inte i lika hög grad på det sammanhang som produktionen verkar inom. I forskning som fokuserar på teknikens relationer till det omgivande samhället eller på sociala innovationer är det lättare att föra in genusforskning.

– Men det är fortfarande en lång väg

att gå för att sådana perspektiv ska få genomslag.

I VINNOVAs projekt används begreppen jämställdhet och genusperspektiv sammanflätat och det praktiska går hand i hand med det teoretiska. Det är något som genusforskare ibland vill distansera sig från. Skillnaden mellan forskning och praktiskt jämställdhetsarbete anses viktig att upprätthålla.

– Frågorna i vår årsredovisning gäller i första hand jämställdhet och inte vår förståelse av genusperspektiv, förklarar Ulla Göransson.

Vettigt jämställdhetsarbete

– Men för mig är det en teoretisk förståelse som gör att man arbetar med jämställdhet på ett vettigt sätt. Om man inte har den teoretiska förståelsen kanske man satsar på kompetensutveckling för kvinnor så att de passar in i normen istället för att försöka förändra själva normen.

Kanske betoningen av det praktiska jämställdhetsarbetet också reflekterar att VINNOVA stöder "behovsmotiverad forskning" och inte teoriutveckling.

– Det är i första hand för att öka jämställdheten för en långsiktig hållbar utveckling som vi kan argumentera för behovet av en genusvetenskaplig kompetens.

Konferensrapport

Nationellt seminarium om mansforskning som arrangerades av Nationella sekretariatet för genusforskning den 11-12 mars 2003. Rapporten kan beställas gratis på www.genus.gu.se

Women's/Gender/Feminist Studies: PhD Training in the Nordic Regions of Europe

En översikt av olika forskarutbildningar med genusinriktning i Norden, de baltiska staterna och nordvästra Ryssland. Skriften kan beställas gratis på www.nikk.uio.no

Medicinsk genusforskning – teori och begreppsutveckling

I skriften presenteras föredrag och diskussionsinlägg från en konferens som Vetenskapsrådets genuskommitté arrangerade i november 2003. Genusforskningens utveckling inom medicinen från 1980-talet och framåt beskrivs, liksom kontroverserna kring biologi, kön och genus inom medicinen. Skriften kan beställas gratis på www.vr.se

Nya villkor för nordisk genusforskning

Av Bosse Parbring

– Norden har mycket att lära av EU och Women and Science-enhetens arbete med att aktivt integrera genus.

Det sa Solveig Bergman, direktor för NIKK, vid den nordiska konferensen Gender and Visions in Research Policy 29-30 september i Helsingfors.

Konferensen arrangerades av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, finska utbildningsdepartementet och finska forskningsrådet med anledning av omsvängningen i den nordiska forskningspolitiken. Enligt ett förslag som har arbetats fram i en vitbok och tagits av det nordiska ministerrådet ska den nordiska forskningspolitiken allt mer likna EUs.

Forskning som anses framstående – excellent – ska prioriteras och ges en starkare koppling till innovation. Allt för att Nordens position i en internationell miljö ska stärkas. För att samordna forskningspolitiken bildas under 2005 NordForsk. På seminariet diskuterades hur den nya forskningspolitiken påverkar den nordiska genusforskningen.

– Jag ser inte att genusforskningen skulle drabbas negativt av den nya organisationen, snarare tvärtom, säger Hans Kr. Gudmundsson, tidigare rektor för NorFA.

– Min övertygelse är istället att den nya organisationen kommer att stärka

samarbetet i Norden. Genusforskning är precis som alla gränsöverskridande områden viktigt. Men det kommer inte att bli några kompromisser med kvalitet. Man måste gå samman, skapa nätverk och utveckla kompetens för den nya arenan.

Genusforskningen bedriver redan ett omfattande nordiska och internationellt samarbete, konstaterar Solveig Bergman.

– Men ska vi i Norden importera och kopiera de trender som pågår internationellt eller ska vi driva egna frågor? Jag är besviken att nordiska frågor om välfärdsstaten och kultur varit lite nämnt i vitboken.

– Vitboken saknar också en strategi för hur genusperspektiv ska integreras i forskningen – något som Nordiska ministerrådet beslutat ska ske inom alla områden, säger Solveig Bergman.

Hon är positiv till att det nordiska samarbetet stärks med en ny organisation men hoppas att inte tvärvetenskapen försvinner i forskningspolitiken.

– Vi måste nog importera en del idéer, svarade Hans Kr. Gudmundsson. Men en del av idén med att stärka det nordiska samarbetet är att kunna utöva ett större inflytande internationellt.

Information om konferensen finns på www.nikk.uio.no och om NordForsk på www.norfa.no.

Motioner om genusforskning

Ett flertal riksdagsledamöter har lämnat in motioner som berör genusforskning under höstens allmänna motionstid.

I regeringens aviserade forskningsproposition är det nödvändigt att tydligt fortsätta och utveckla genusforskningen i syfte att skapa stabila förutsättningar för att bedriva undervisning och forskning med genusperspektiv. Målsättningen måste vara att från de brohuvuden som uppnåtts nå över hela fältet. Det skriver centerpartisterna Kerstin Lundgren och Annika Carlsson i en motion (2004/05:Ub349).

Ett antal yrkesutbildningar behöver komplettera sina högskoleexamina med kunskap om mäns våld mot kvinnor. Det anser socialdemokraten Carina Ohlsson (2004/05:Ub455). En utred-

ning av Högskoleverket visar att uppdraget i kvinnofridsbeslutet att införa en formulering i examensordningen om våld mot kvinnor inte har genomförts. Inger Davidson (kd) har lämnat in en snarlik motion (2004/05:Ub404).

Tio vänsterpartister skriver i en motion (2004/05:So411) att ett tydligare genus- och jämställdhetsperspektiv behövs inom vård och omsorg. Det kräver också sju folkpartister i en liknande motion (2004/05:So613).

För att öka kvaliteten inom vården måste könsperspektivet integreras i all sjukvårdsutbildning och ha en självklar plats inom den medicinska forskningen, skriver moderaterna Lena Adelsöhn Liljeroth och Catharina Elmsäter-Svärd i en motion (2004/05:Ub300).

Finsk forskning på nätet

I december öppnar Finlands första webbportal som samlar information om kvinnoforskning och jämställdhet på ett och samma ställe. Webbportalen heter Minna efter författaren Minna Canth som var en finsk förgrundsgestalt i kvinnokampen i slutet av 1800-talet.

Webbportalen Minna riktar sig till forskare, studenter, folkrörelser, tjänstemän och den intresserade allmänheten. Minna innehåller länkar, statistik, kalendarium och nyheter främst om Finland. Framöver kommer det att finnas artiklar skrivna av forskare.

Samtidigt som webbportalen har premiär öppnas också en expertdatabas som är den första databasen i Finland

som samlar kvinnoforskare och jämställdhetsexperter.

Till en början finns Minna endast i finsk version, men ambitionen är att

Minna senare ska finnas på både svenska och engelska. Minna stöds av hälso- och socialdepartementet.

Den finska regeringen ska också utreda möjligheten för en finsk koordination eller informationscentrum för kvinnoforskningen, något som finns i de flesta andra nordiska länder. Maria Grönroos,

tidigare anställd vid NIKK, har utsetts till utredare. Den saken återkommer Genusperspektiv till.

Adressen till webbportalen Minna är www.minna.fi och till databasen www.minna.fi/tietokanta

Genusforskning i åtgärdspaket för en jämställd riksdag

Ett jämställdhetsprogram för varje mandatperiod, regelbundna seminarier för utskottspresidierna, mer forskning om riksdagen ur ett genusperspektiv och en professionell stödfunktion för ledamöter som anser sig utsatta för negativ behandling.

Det är några förslag som arbetsgruppen för jämställdhetsfrågor i riksdagen presenterar i en rapport. Riksdagsstyrelsen har beslutat att lägga rapporten till grund för det fortsatta arbetet med jämställdheten i riksdagen.

Kontakten med forskarvärlden bör stärkas och kunskapen om riksdagen ur ett genusperspektiv öka med hjälp av sammanställningar och seminarium. Planer finns på att detta ska leda till ett större forskningsprojekt om riksdagen och jämställdheten.

För att synliggöra och öka kunskaperna föreslår gruppen regelbundna se-

minarier för utskottens ordförande och vice ordförande där diskussioner ska föras om arbetsformer, ordföranderollen, sammanträdeskulturen, mm.

Riksdagsledamöterna omfattas inte av jämställdhetslagen eftersom de inte är arbetstagare i förhållande till riksdagen. Rapporten fokuserar på hur ett aktivt jämställdhetsarbete skulle kunna bedrivas i den rent politiska delen av riksdagen, där det inte finns regler eller föreskrifter för detta.

Gruppen föreslår att Riksdagsstyrelsen för varje mandatperiod godkänner ett jämställdhetsprogram. En tjänsteman får det operativa ansvaret för att programmet blir genomfört. Riksdagens webbplats bör utvecklas i fråga om konsupplade statistiska uppgifter.

Det ska finnas en professionell stödfunktion för ledamöter som anser sig utsatta för negativ behandling. Riksdagen bör erbjuda partigruppskanslierna mötesplatser för utbyte av kunskaper och erfarenheter på jämställdhetsområdet.

Utredningar som tillsätts inom riksdagen bör ha en jämn könsfördelning och i sina resultat redovisa eventuella konsekvenser för jämställdheten.

Vid utskottens arbetsplanering bör man ta hänsyn till ledamöternas möjligheter att förena riksdagsuppdraget med föräldraskap.

Debatt

Vill du skriva en debattartikel som berör genusforskningens villkor? Skicka i så fall ditt debattinlägg till Genusperspektivs redaktör Bosse Parbring, tel 031-773 56 01, e-post bosse.parbring@genus.gu.se. Vi förbehåller oss rätten att av utrymmesskäl korta ner debattinlägg.

Ny litteratur

Gender and Excellence in the Making. European Commission

Vetenskaplig excellens är inte något objektivt begrepp utan snarare en social konstruktion och som sådan öppen för olika slags godtyckliga överväganden. Existerande procedurer, definitioner och kriterier kan därför inte sägas vara genusneutrala. Det hävdar författarna till denna skrift som bygger på en workshop arrangerad av EU-kommissionens enhet Women and Science.

Lilla genushäftet. Maria Hedin.

Rapport från Högskolan i Kalmar
En skrift om genus och skolans jämställdhetsmål.

Integration och jämställdhet

i Norden. Nordiska ministerrådet
Rapport från en nordisk konferens som satte fokus på invandrarkvinnornas situation. Tanken var att föra fram kvinnornas synpunkter och se på integrationspolitiken ur ett köns- perspektiv.

Nationella sekretariatet för genusforskning, en presentation

Genusforskningens roll i EU diskuteras i Bryssel

Den 25 januari arrangerar sekretariatet seminariet "Gender Research Strengthening Scientific Excellence in Europe" i Bryssel. Seminariet diskuterar genusforskningens roll i EUs nästa ramprogram, FP7, och arrangeras tillsammans med EU/FoU-rådet och Nordisk institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK.

På seminariet presenterar forskarna Maria Eriksson och Keith Pringle det nordiska nätverk som forskar kring kön och våld och som ingår i ett större EU-projekt.

Professor Nina Lykke från Tema Genus i Linköping kommer att tala om sina erfarenheter av att integrera genus i europeisk forskning.

Från EU-kommissionen medverkar Johannes Klumbers, tf chef för enheten Women and Science. EU-parlamentarikern Maria Carlshamre, folkpartiet i Sverige medverkar i en avslutande panel.

Mer information om seminariet finns på www.genus.gu.se.

Foto: Ulla Sundén

Nationella sekretariatet för genusforskning har till uppgift att främja svensk genusforskning i vid bemärkelse och verka för att betydelsen av genusperspektiv uppmärksammas i all forskning. Detta sker bland annat genom utredningsarbete, informations-spridning, konferenser och seminarier.

I sekretariatets uppgifter ingår bland annat att:

- överblicka genusforskningen i Sverige och aktivt främja spridningen av dess resultat,
- analysera behovet av genusforskning inom alla vetenskapsområden, och
- arbeta för ökat medvetande om genusforskningens och genusperspektivens betydelse.

Sekretariatet har hittills arrangerat tre nationella ämnesövergripande kon-

ferenser för genusforskare. Nästa konferens arrangeras i Norrköping 2005 och kommer att handla om begreppet intersektionalitet.

Sekretariatet har gjort utredningar om satsningarna på de så kallade Thamprofessurerna som infördes för att öka andelen kvinnliga professorer inom vissa vetenskaps-

områden samt om satsningen på sex särskilda genusprofessurer inom olika vetenskapsområden.

Tillsammans med Högskoleverket ger sekretariatet ut en skriftserie som behandlar forskning med genusperspektiv inom olika områden.

Tidningen Genus som sekretariatet ger ut innehåller reportage om aktuell genusforskning i Sverige. Den har även gästkrönikörer, debattsida, nationellt kalendarium och notiser om ny litteratur. Genus är kostnadsfritt att prenumerera på.

På sekretariatets webbplats finns bland annat nyheter om genusforskning, länkar till databaser och olika genuscentra och ett nordiskt kalendarium. På webbplatsen kan man också anmäla sig till informationslistan Genuslistan.

Genusperspektiv utges av Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet, Box 200, 405 30 Göteborg. Tel 031-773 56 00 Fax 031-773 56 04. E-post sekretariat@genus.gu.se. Webbplats www.genus.gu.se. Genusperspektiv är gratis och kommer ut fyra gånger om året. Ansvarig utgivare: Anne-Marie Morhed, föreståndare för sekretariatet, tel 031-773 56 03, e-post anne-marie.morhed@genus.gu.se. Referensgrupp: Per Bill, riksdagsledamot, Eva Borgström, forskningshandläggare vid sekretariatet, Anita Gradin, ordförande för FAS, Anne Hammarström, professor i folkhälsovetenskaplig genusforskning, Lisbeth Larsson, professor i litteraturvetenskap, Nina Lykke, professor i genusvetenskap, Ulf Mellström, docent i socialantropologi, Anne-Marie Morhed, föreståndare för sekretariatet, Helena Mähler, utredare vid Högskoleverket, Knut Oftung, nordisk mansforskningskoordinator vid NIKK, Lena Olson, informatör vid sekretariatet, Lena Trojer, professor i teknovetenskapliga studier och Lieve Van Damme, EU/FoU-rådet. Grafisk form: Daniel Burkhalter, E & B Reklambyrå AB. Tryckeri: Grafikerna Livréna i Kungälv AB. ISSN: 1652-3768. Upplaga: 5000. Artiklar är skrivna av redaktören där annat inte anges. Redaktör: Bosse Parbring, tel 031-773 56 01, e-post bosse.parbring@genus.gu.se.